

**THE EMERGENCE OF THE MANAGERIAL CLASS IN ROMANIA CASE STUDY ON
DAN VOICULESCU AND DINU PATRICIU**

Diana Lona Leonte, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Motto:

"Cu toții suntem niște insecte, dar sunt convins că eu sunt un licirici."
Winston Churchill

Abstract: Main thesis of this case study focuses on the changing identity of the Romanian management class, the creation of current management elite. The structure of the managerial elite from Romania has strengthened after 1989 due to the social, economic and political transformations. It is generally accepted that in an organization the manager plays an essential role. This case study has an interdisciplinary character by appealing to sociological, ethological and economical theories and psychology and journalism also. The subjects of the case studies are Dan Voiculescu and Dinu Patriciu. The personal events of those two, their notoriety from the last two decades and their failures that was directly proportional with their prestige, have determined me to accept the challenge. The study will show how the `burning of stages` from the desire of gaining unjustified financial benefits by any means, will lead to their long term failure. In this case the failure is caused by overvaluation of their own person above the state laws and undervaluation of the effect of their actions. The lack of empathy, the risk cult, narcissism, the decisional technique, manipulation, competition, white collar deviance all these together with the charity work were analyzed and will reveal a character dominated by frustration and weakness.

Keyword: case study, white collar, social learning, frustration, anomy

Studiu de caz

În acest studiu de caz am căutat să conturez faptul că „arderea etapelor” în dorința obținerii unor fonduri financiare nejustificate, prin orice cale, vor cauza eșecul pe termen lung al individului. Eșecul, în cazul acesta, este cauzat de supraevaluarea propriei persoane față de legile statului și subevaluarea efectelor propriei acțiuni asupra autorităților.

Pentru început, voi identifica strategia de concepere a studiului de caz, voi iniția planul, designul de cercetare. Fiindcă celor doi subiecți studiați nu li se poate aplica un șablon al designului de cercetare, acesta, va fi individualizat. În rezumat, structura celor două studii de caz va fi aceeași, cu întrebările standard și etape pentru ca apoi să creez un design de cercetare explicit pe caz.

Întrebările de studiu formulate generic au fost:

- Ce legătură există între subiecții cercetați și organizațiile care și-au lăsat amprenta în existența acestora? (*Natura competitivă sau colaborativă?*)
- Cum au colaborat subiecții cu aceste organizații?
- Ce legătură există între subiecții cercetați și alți indivizi care și-au lăsat amprenta în existența acestora, fără ca pe aceștia din urmă să îi analizez. (*Natura competitivă sau colaborativă?*)

Următorul pas, este elaborarea teoriilor preliminare înainte de analiza datelor colectate. Tipurile de teorii luate în calcul sunt: teoria luării deciziilor; teorii despre indivizi:(dezvoltare individuală; personalitate; percepție individuală și interacțiuni

interpersonale); teoria jocurilor; teoria devianței gulerelor albe; narcisismul de grup; teorii ale frustrării.

Ipotezele acestui studiu sunt:

1. *Mogulii din România au făcut averi uriașe din speculații și afaceri cu statul român.*
2. *În 24 de ani, fără o avere moștenită din familie, (în intervalul 1990 și până în 2014), nu se pot obține venituri cât cele ale subiecților, având o activitate de antreprenoriat și management obișnuită (clasică).*
3. *Averile uriașe obținute, le-au permis să influențeze deciziile politice în favoare lor.*

Subiectul nr 1

Motto:

„Cine se va dovedi că a avut un angajament cu Securitatea, va fi dat afară, în frunte cu mine.”

Dan Voiculescu

Subiect: Dan Voiculescu; născut pe data de 25 septembrie 1946, București.

D. Voiculescu a fost trimis în judecată în 2009 de către procurorii DNA, alături de alte 13 persoane acuzate că *în perioada 1991-2003 au desfășurat o serie de operațiuni financiare și comerciale frauduloase în scopul de a facilita adjudecarea prin licitație, de către Grivco SA (firmă din portofoliul lui Dan Voiculescu).* Dan Voiculescu avea la acel moment o avere estimată la sute de milioane de euro, fiind inclus de publicațiile de profil în *Top 300 cei mai bogați români*. După anul 1990, Dan Voiculescu a înființat Holdingul Grivco^{ccccccccc}, a cărui principală activitate era comerțul exterior. Ulterior, D Voiculescu a devenit mogul de presă, lansând ziarul Jurnalul Național, precum și prima televiziune comercială din România, Antena 1. Activitățile grupului au fost împărțite în patru divizii: comerț, media, industrie și servicii, primul milion de dolari fiind atins în anul 1996. Personaj controversat, pătrunde în interesul general propulsat pentru prima dată de proveniența averii sale. S-a presupus, unii au venit și cu probe, că averea lui Voiculescu este de fapt averea lui Nicolae Ceaușescu. Modul rapid de a ajunge milionar, după 1990, a condus la speculații: activități ilicite, spălare de bani, privatizări frauduloase etc. Pentru a echilibra balanța, mogulului i se pot atribui fapte altruiste, caritabile, fundații care vin în ajutorul celor care vor să evolueze educațional, care au probleme de sănătate și alte nenumărate acte de bun creștin. Dovada aprecieri acestui om de către populație a fost în momentul de cumpănă, în august 2014, când a fost arestat. Angajații săi, nume ilustre sau nu, oameni din țară, simpatizanți, au protestat împotriva “arestării abuzive pe criterii politice. Pentru a conchide: actele, documentele, interpretările și deducțiile duc la următoarea idee: sintagma ”Conturile lui Ceaușescu” pare echivalentul ”Conturilor Securității”, sau, mai exact, ”Conturile lui Dan Voiculescu.

Subiectul nr. 2

Motto:

“Nu trebuie să mergi cu turma. Dacă mergi cu turma, vei paște probabil același număr de fire de iarbă ca toate celelalte miorițe din turmă. Dacă o iei pe alături, paști mai mult

^{ccccccccc} http://adevarul.ro/news/eveniment/cine-dan-voiculescu-s-a-impartit-politica-afaceri-unul-cei-mai-bogati-romani-1_53e48a220d133766a81c06f9/index.html, accesat 1 septembrie 2014

Dinu Patriciu

Subiect: Dan Costache Patriciu; născut: 3 august 1950, București; decedat: 19 august 2014, Londra, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord.

Dinu Patriciu este, de asemenea, fondator și președinte al Fundației Dinu Patriciu, organizație non-guvernamentală care își propune să sprijine financiar tinerii talentați aflați în imposibilitatea de a-și definitiva educația. De la preluarea Rompetrol în 1998, numele lui Dinu Patriciu a fost legat indisolubil de evoluția companiei. Strategia omului de afaceri a fost să folosească Rompetrol ca punct central al unui holding pe care l-a înființat. Considerat cel mai bogat om din Nord Estul Europei, în urma afacerii controversate Rompetrol, pe care a vândut-o grupului din Kazakhstan Kazmunai, lui Dinu Patriciu i s-a decimat considerabil averea spre sfârșitul vieții.^{ddddddddd} Astfel, Patriciu mai avea o avere estimată la doar 250 de milioane de euro în anul 2014 după ce în 2007 fusese cel mai bogat om din România cu o avere estimată la peste 3 miliarde de euro. Dinu Patriciu a alunecat din primul loc al Top-ului 300, pe locul 17 în ultimul an de viață. Este adevărat că 250 de milioane de euro reprezintă o sumă colosală chiar și pentru un om bogat, dar, noi discutăm declinul acestui personaj, care în urma unor decizii neinspirate a ajuns să dețină în scurt timp nici 10% din valoarea etalon. O necunoscută-cheie în momentul de față: dacă Patriciu a apucat să-și stabilească domiciliul la Londra, unde a și murit, procedura legală de succesiune ar urma să se facă tot în Anglia, au declarat, pentru HotNews.ro, surse apropiate magnatului.^{eeeeeeeeee} Cei care l-au cunoscut pe Dinu Patriciu și au lucrat cu acesta, declară că era un mare "jucător". Trăia pentru joc și își construia afacerea și viața pe structura unei matrice a jocurilor. Era comparat cu un jucător de șah, avea strategie și privea în perspectivă.

Analiza datelor

Ascensiunea clasei manageriale este bazată în multe rânduri pe clasa politică a întreprinzătorilor și a elitelor. Secretul acestei evoluții constă în plasarea strategică a clasei managerilor în structuri organizaționale importante, fiind cei ce se află în centrul acțiunii unde se întrepătrund toate liniile de comunicație.. Cu cât e mai mare și mai complexă organizația, cu atât sunt mai mari posibilitățile sale și cu atât mai valoroasă devine poziția de direcție ca pârgie în lupta pentru putere și privilegii.^{ffffff} Interesant cum, cei care decid să studieze actorul social, independent de baza specializărilor, plecând de la aceeași teorie, ajung la diverse interpretări și explicații științifice. Punctele de vedere alternative nu înlătură alte realități. Un singur punct de vedere poate fi abordat sociologic, psihologic, biologic, sociobiologic, freudian, rațional, existențialist etc. O disciplină reprezintă un model de abordare. Specializarea este unul din marile avantaje ale grupurilor. Există numeroase feluri în care grupurile pot funcționa cu mai mare eficiență decât indivizii. Dinu Patriciu și Dan Voiculescu au fost doi manageri de excelență, antreprenori destoinici, lideri și cu certitudine

^{ddddddddd} http://www.realitatea.net/dinu-patriciu-interviu-memorabil-la-realitatea-tv_1506686.html#ixzz3DOoJBwIG, accesat pe data de 29 august 2014

^{eeeeeeeeee} <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-17927685-mostenirea-lui-dinu-patriciu-cum-impartita-averea-catre-familie-unde-judeca-succesiunea-putea-revendica-statul-roman-cateva-necunoscute-cheie-pentru-perioada-urmatoare.htm>, accesat pe data de 20 august 2014

^{ffffff} Gerhard Lenski, *Putere și privilegii. O teorie a statificării sociale*, Editura Amarcord, Timișoara, 2002, p. 300

pioni importanți ai clasei elitiste din România, repere majore multora și exemplu de urmat altora. Pentru analiza făcută celor doi subiecți, voi iniția un demers multidisciplinar între terorii sociologie, economice și psihologice, plecând de la surse jurnalistice în cele mai multe situații. Făcând analiza comportamentului, având ca punct de plecare teoria jocurilor, omul de afaceri Dinu Patriciu, a demonstrat prin rezultatul final că a avut o abordare din care reiese un joc cu suma nulă. Jocurile cu suma nulă^{ggggggggg} reprezintă împrejurările în care câștigul unuia dintre participanți reprezintă pierdere celuilalt. Dinu Patriciu a fost un om complicat. Nu a avut niciodată miliardele de care vorbește lumea. Totul a fost o minciună. Avea un mare motiv să pară mai bogat: atrăgea mai repede și mai ușor finanțări”.^{hhhhhhhhh} Dinu Patriciu este descris ca un maestru al manipulării, om puternic, care nu ezită să folosească orice mijloc atunci când are un scop. În cercetările contemporane asupra comportamentului managerial, găsim multe din caracteristicile acestui om de afaceri. Judecățile convenționale atribuite acestei clase sunt mult depășite de realitatea. Dacă rațiunea ne impune să facem aprecieri clasice, mediul social, ne pune în fața schimbărilor de paradigme. În aceeași măsură, fiecare om e motivat diferit, fiecare om are propriul său etalon de gândire, oportunități sau dezavantaje individuale. Limita dintre ceea ce e permis și ceea ce e posibil, de multe ori e subțire, sau, fiind în mediul deviant apare profetia autoinfirmatoare a teoremei lui Thomas: *Dacă oamenii definesc o situație ca fiind reală, atunci această situație este reală prin consecințele definerii ei ca reală.*ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ “Real”, în această situație, înseamnă certitudinea subiecților că dețin dreptatea juridică, că cei obediți din proximitate le spun adevărul, sau că traficul de influență nu are repercursiuni legale asupra lor pentru că ei au "lumea la picioare" și conturi mai mult decât generoase. În realitate, acești oameni sufereau de ceea ce se numește *sindromul lui Dumnezeu*. "Reală" în acest context devine și averea lui Patriciu, atât cât o declară acesta, chiar dacă depozitul său, după spusele apropiaților era mai mic. Autoconvingerea că “dețin dreptatea” rezultă și din cele 100 de procese pe rol^{jjjjjjjjj} ale celor doi subiecți din care 80 ale lui Dan Voiculescu și 20 ale lui Dinu Patriciu. Tendința spre anomie, în termenii lui Durkheim^{kkkkkkkkk}, devianța, este prezentă la ambii subiecți, argument stand iarăși cele 100 de dosare pe rol, dar și realitatea dură pentru cei doi subiecți din vara anului 2014. Afirmația că cei doi au săvârșit acte de corupție economică și politică nu mai cere o explicație, este o certitudine. Făcând o analiză a biografiei fiecăruia observăm cu ușurință, cronologia faptelor, modul în care și-au organizat și pregătit fiecare secvență din viață. Corupere, trafic de influență, afaceri cu statul, nu sunt termeni străini celor doi și celor ca ei, fiindcă aceștia au convingerea că sunt deasupra tuturor legilor. De exemplu, Dan Voiculescu, încă de la începutul carierei sale a coroborat *oportunitatea* cu *lăcomia*: în 1970 oferă servicii Securității (oportunitatea) contra beneficiilor materiale angajat al VITROCIM (lăcomia). Inițial fiind cunoscul *Mircea*, apoi *Felix* devine în 1979 *Dorin*, de această dată el

^{ggggggggg} Massimo Borlandi, Raymond Boudon, Mohamed Cherkaoui, Bernand Valade (coord.), *Dicționar al gândirii sociologice*, Editura Polirom, Iași, p.249

^{hhhhhhhhh} http://adevarul.ro/news/eveniment/dinu-patriciu-murit-vad-cei-lucrat-adevarul-corneteanu-adora-traga-sforile-lumea-era-mare-tabla-sah-1_53f385750d133766a868a5c1/index.html, accesat 16 septembrie 2014

ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ W. I. Thomas, *The Unadjusted Girl*, Boston, Little Brown, 1923, p. 41, apud I. Ungureanu, *Paradigme ale cunoșterii societății*, Editura Humanitas, București, 1990, p. 124

^{jjjjjjjjj} http://portal.just.ro/299/SitePages/prezentare.aspx?id_inst=299, accesat pe data de 20 septembrie 2014

^{kkkkkkkkk} Raymond Boudon, *Tratat de sociologie*, Editura Humanitas, București, 2006, p. 460

fiind un caz al Securității, pentru că tânărul Dan Voiculescu începuse *deja* să înșele. Pentru început Securitatea. Profilul manipulatorului de situații se conturase de mult.

În mod similar, cu un parcurs personal diferit dar cu nuanțele de bază identice, Dinu Patriciu este cel de-al doilea jucător. În esență, ambii au făcut afaceri cu Statul, au delapidat sume de bani ale Statului Român (conform afirmațiilor DNA), s-au retras din afaceri la momentul oportun, aproximativ aceeași perioadă, au avut fundații umanitare, au înstrăinat averea și au fost acuzați penal, finalizând prin absența din spațiul social neacoperind nici unul, nici celalalt prejudiciul enorm adus bugetului de stat. Atât Dan Voiculescu cât și Dinu Patriciu au ajutat sute de oameni prin fundațiile înființate de aceștia. Din perspectiva morală, lucrurile păreau că se vor echilibra, ajungând buni creștini la fel ca și alții din Rahova. Corupția administrativă este foarte întâlnită în România. În cazul criminalității „**gulerelor albe**”, poate merge până la deturnarea în interes personal a averii publice, acte săvârșite de persoane aflate în poziții-cheie ale administrației de stat, sau de către cei care ocupă locuri de influență în stat. Candidatura la Senat și retragerea în funcție de interesele personale sunt mai relevante decât orice asupra modului în care se conformează normelor. Un alt punct de analiză este frustrarea celor doi subiecți. **Teoria frustrării** formulează două ipoteze principale: violența politică e provocată de frustrarea sistematică; ea poate rezulta și din anumite caracteristici ale schimbării sociale. Fac aducere la teoriile agresivității, pentru că, în urma analizei atente a istoricului celor doi subiecți, a rămas decantată o stare de fapt: fiecare etapă este cauzată de o situație agresivă. Mergând mai departe, forțând ideea apreciez că agresivitatea este cauza și rezultatele existențiale a celor doi sunt efectele. Tiparul expresiei socio – cultural al subiecților, (personalitatea) are relativ aceleași caracteristici: nonconformism, agresivitate, consecvență, spirit competitiv, dinamismul acțiunilor, și îmi permit a spune, comportamente machiavellice. Au folosit fără scrupule orice mijloace atât în politică cât și afaceri. Un exemplu: analizând pe Dan Voiculescu, ascensiunea spre vârful ierarhiei politice, apoi retragerea de trei ori din funcția de senator pentru a manipula deciziile civile și penale. În aceeași ordine de idei, Dinu Patriciu coroborează la rândul său notorietatea deja avută până în 1995 cu strategia MEBO de privatizare prin care a scăzut profitabilitatea Rompetrol. În intervalul 1993-1995 că ocupă un loc de decident în Comisia pentru buget, finanțe și bănci, 1995, s-a asigurat iarăși că deține capitalul de relații și informații, pentru ca apoi să intre în anul 1995 în afaceri cu petrol. La numai 1 an este declarat *cel mai bogat roman*. Apreciez aceste comportamente ca fiind manifestări ale agresivității. Etologul Eibl Eibesfeldt ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ definește agresivitatea ca pe un comportament intraspecific avînd indiciul *infrângerii opoziției*. Acțiunile agresive ale acestora s-au manifestat printr-o dorință nefirească de a crește capitalul financiar indiferent de modul de a o face, manipularea oricărei situații în avantajul personal. Această dinamică a creat situații conflictuale. Ascensiunea politică nu a fost un scop în sine ci un instrument. Prestigiul dobândit a avut un efect pervers asupra lor, rezultat neluat în calcul inițial. Dornici de *luptă*, și-au căutat mereu inamici. Să fii agresiv în afaceri este un atu, spun specialiștii RU, iar când instrumentele sunt manipularea prin dezinformare, puterea politică, decizia politică în interesul individual, competiția cu ceilalți individualiști care urmăreau tot interesele personale avînd aceleași instrumente, toți acești factori, pot crea un individ cu structură agresivă. Frustrarea, în cazul subiecților, apare atunci când cîmpul

ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ · Eibl-Eibesfeldt I. *Agresivitatea umană*. Ed. a 2-a. București. Editura Trei. 2009, pp, 50-57

politic și de afaceri, devine arhiplin de acest tip de indivizi. Libertatea de mișcare se restrânge, modul prin care poți înainta nu mai este condiționat doar de relații și bagaj de informații, deja toți îl dețineau. Multe conflicte pe toate planurile, procesele cu Statul Român, cu angajații, cu familia, cu Președintele țării etc, conturează o frustrare acerbă. Nu Dan Voiculescu era, în opinia sa, responsabil cu propriile eșecuri ci *ceialți*. La indigo, Dinu Patriciu punctează aceleași demersuri. Ambii ies din sfera lor și caută *deja* conflicte. Interpretează faptele din jur ca pe un afront personal și iau mereu atitudine. Comportament copiat rezultat din competiția cu *ceialți* este și faptul că au căutat să aibă bifată și o imagine altruistă. Din nici una din faptele analizate obiectiv din biografia acestora nu reiese altruismul, empatia, bunătatea creștină. Frustrarea acestora a fost datorată *unui simț puternic al ierarhiei*. Interdisciplinar privind, celor doi le pot atribui un *comportament social învățat* plecând de la *teoria învățării sociale, teorii ale frustrării și teoriilor etologice*. Sentimentele joacă un rol important în ecuația existenței celor doi subiecți. **Inteligența emoțională** cuprinde ca elemente esențiale: înțelegerea mai bună a propriilor emoții, gestionarea eficientă a emoțiilor și creșterea calității vieții, înțelegerea mai bună a celor din jur și un confort ridicat în relațiile interumane, precum și crearea de relații mai bune la toate nivelele cu cei din jur și creșterea productivității, odată cu îmbunătățirea imaginii personale. Atitudini și comportamente care sunt influențate de valori specifice elitare; mândria managerilor de a face parte din clasa managerială, care, este asimilată de restul populației ca o formă de narcisism de grup. Specializarea contribuie la imaturitatea grupurilor și la potențialul acela pentru rău prin mai multe mecanisme diferite [...] un astfel de mecanism: fragmentarea conștiinței^{mmmmmmmmmmmm}. În această analiză nu voi folosi termenul de empatie și lipsă a acesteia ci **conceptul de narcisism**, individual și de grup. Când rolul indivizilor într-un grup devine specializat, acestuia îi este foarte ușor să plaseze responsabilitatea morală unei alte părți a grupului. Astfel, nu numai individual își abandonează conștiința, ci și conștiința grupului ca întreg devine atât de fragmentată și diluată, încât, aproape că nu mai există. S. Peck face următoarea afirmație: "Narcisismul este o stare în lipsa căreia ființele umane se maturizează normal"ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ. Altfel spus, narcisismul este o formă de imaturitate. Imaturitatea este un regres al individului. Ideea de narcisim de grup reiese în alianța creată pe mai multe planuri a lui Dan Voiculescu, Dinu Patriciu împreună cu alte personaje de același calibru care în timp au avut conflicte cu alte grupuri pe care le-au apreciat ca adverse. O altă dimensiune care trebuie analizată, este cea a deciziei. Practic, existența fiecăruia este rezultat al deciziilor. Ceea ce este previzibil într-o decizie este probabilitatea. Definiția **procesului de decizie rațional**: "un proces decizional este rațional dacă, utilizând analiza logică a cunoștințelor logice relevante ajunge la selectarea deciziei celei mai bune"^{oooooooooooo}. Revenind la studiul de caz, putem aprecia că cei doi magnați, își bazau deciziile pe o analiză temeică, făcând diagrama rezultatelor cu plecare de la date și cifre certe. Cu invitația de a studia împreună biografiile acestora, putem chiar afirma că deciziile erau luate în urma unei strategii elaborate anterior, chiar și cu ani înainte. Altfel spus, puține dintre acțiunile acestora erau făcute fără o strategie, diminuarea riscurilor fiind țelul acestora.

^{mmmmmmmmmmmm}M. Scott Peck, *Psihologia minciunii*, Editura Curtea Veche, Buc. 2003, p.264

ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ Ibidem, p. 270

^{oooooooooooo} Cătălin Zamfir, *Incertitudinea : o perspectiva psihosociologica*, Editura Economică, București, 2005, p.21

Cu toate că teoria se referă la faptul că fiecare decizie depinde de rezultatul unui eveniment aleator, făcând iarăși trimitere la pașii biografici, nimic nu pare aleatoriu. Declinul pare mai degrabă cauzat de însăși meticulozitatea cu care analizau și premeditau fiecare decizie. Au pus greutate pe propriile decizii, neevaluând riscul cauzat de efectul deciziilor lor.

Concluziile studiului

Motto:

"A transforma o sută de dolari în o sută zece este muncă. A transforma o sută de milioane într-o sută zece milioane este inevitabil"

Edgar Bronfman

Performanța managerilor este influențată de valorile acestora. Valorile sunt cele care conduc atât traiectoria profesională cât și cea personală, reprezentând capitalul simbolic și făcând diferența între slab, mediu și excelență. Mills, profesor de sociologie la Universitatea Columbia în studiul său pleacă de la teza principală în care „elitele puterii” naționale este compusă din bărbați ale căror poziții le permit să treacă dincolo de lumea oamenilor obișnuiți; ei dețin posturi din care iau hotărâri cu consecințe majore... Aceștia se află la comanda ierarhiilor și organizațiilor de importanță majoră în societatea modernă. Ei fac legea marilor corporații, tot ei conduc mașinăria de stat și își arogă prerogativele acesteia, ei dirijează instituțiile militare și ocupă posturi strategice de comandă din cadrul structurii sociale în care sunt concentrate, acum, pârghiile efective ale puterii și celebrității, de care se bucură acești indivizi.^{pppppppppp} Puterea este un element foarte important care dispune de mecanisme de constrângere materiale sau sociale și de mijloace de recompensă a celor care se conformează. Comun celor doi subiecți, Dinu Patriciu și Dan Voiculescu este acest element. David Rothkopf în *Superclass*^{qqqqqqqqqq}, cuantifică noțiunea de putere: bogăția este o sursă, postul deținut poate fi tradus într-o poziție de putere, accesul la ceva (cineva) sau ideile sunt iarăși luate în calcul. Nu putem înlătura subiectivitatea individuală atunci când cuantificăm puterea pentru că nu există un sistem universal de măsură. "Epoca puterii moștenite pe viață e de domeniul trecutului, iar pentru mulți dintre membrii grupului, influnța pe care o dețin este tranzitorie; pentru a face cu adevărat parte din această superclasă, trebuie să-și mențină puterea un timp suficient cât să genereze un impact, să intre în lumea altor membri ai superclasei, sau să o influențeze vreme de doi sau mai mulți ani."^{rrrrrrrrrr} Incursiunea în existența celor doi oameni de afaceri, Patriciu și Voiculescu, prin documentare, analiză și deducție a confirmat partea introductivă, cea a ipotezelor formulate anterior. Atât Dan Voiculescu cât și Dinu Patriciu, nu au avut o tradiție ereditară, nu au deținut averi fabuloase dobândite prin moștenire, ei înșiși nu au avut profesii prin care să fi câștigat sume în valoare de miliarde de euro. Cariera politică și succesul în afaceri, au contribuit una în avantajul celeilalte, au decurs una din cealaltă. Prin capitalul financiar deținut, au deschis ușile politicului, care, a deschis porțile prosperității financiare, în reciprocă. De la acest nivel, lipsa valorilor și principiilor sau deformarea acestora, au determinat subiecții să privească poziția

^{pppppppppp} C.Wright Mills, *The causes of World War III*, Editura Secker& Warburg, London, 1959, p. 64

^{qqqqqqqqqq} David Rothkopf, *Superclass, Elita globală a puterii și lumea sa*, Editura Publică, București, 2009, p. 15

^{rrrrrrrrrr} Ibidem, p. 16

de legiuitor ca pe o oportunitate individuală. Făcând o analiză pe diagonală a biografiilor acestora, poate oricine deduce premeditarea în intenția așa numitelor "afaceri cu statul". Pe măsură ce criza economică decima afacerile din România, Statul Român avea dificultăți, populația sărăcea, cei doi, cu un mare capital și lejeritate în mișcare pe plan internațional de acum, ocupând funcții importante în Guvern, au considerat ca sunt invincibili. Întrebările formulate generic la începutul studiului au dezvăluit un adevăr previzibil: subiecții au manipulat toate organizațiile, situațiile, contextele în avantaj personal având un impuls competitiv agresiv. Legătura între subiecții cercetați și ceilalți indivizi cu care au colaborat a fost inițial un joc de sumă nulă, intenția de a câștiga doar ei, au manipulat cu promisiunea către ceilalți că jocul va fi cu sumă variabilă, unde toți vor câștiga câte ceva, doar că s-au înșelat. Nimeni nu a câștigat nimic, nici bugetul de stat care nu a recuperat dauna.

Pe data de 7 octombrie 2014, la aproximativ două luni după dispariția lui Dinu Patriciu, Instanța în dosarul Rompetrol a decis: Senatorul PNL Sorin Roșca Stănescu a fost condamnat (doi ani și patru luni) în dosarul Rompetrol, iar fostul ministru al Comunicațiilor Sorin Pantiș a primit doi ani și opt luni cu executare. Celelalte condamnări din dosar: încă nouă condamnări. Ca și cum o mână divină ar fi așezat ceva, Patriciu, a fost declarat decedat la câteva mii de km de acest proces. Din păcate, nu a supraviețuit suficient pentru a declara unde sunt miliardele de euro delapidate. Închis în Rahova, Voiculescu la rîndul său nu este în măsură, brusc, să returneze dauna de 60 de milioane de euro pentru bugetul de stat.

Nici una dintre afacerile care au determinat aceste situații, nu ar fi fost posibile fără complicitatea unor persoane din interiorul sistemului, afacerile ICA și Rompetrol nu ar fi fost posibile. La fel cum nu ar fi fost posibile nici alte privatizări cel puțin la fel de contestate. Acțiunile celor doi denotă gradul major de agresivitate cauzat de frustrări, angoase și obsesii. Caracterul filantropic al personajelor noastre este una dintre chestiunile importante pe care doresc să o evidențiez elitele în general. Manifestarea generoasă devine un fenomen național. Privit retrospectiv, pare o avanpremieră tristă a decăderii elitelor acestei perioade, după ce au cunoscut o evoluție spectaculoasă construită pe nelegalitate, o încercare fadă de reconstrucție a sinelui înaintea inevitabilului: "jucătorii" rînd pe rînd se "retrag

BIBLIOGRAFIE:

- Borlandi Massimo, Boudon Raymond, Cherkaoui Mohamed, Valade Bernard (coord.), *Dicționar al gândirii sociologice*, Editura Polirom, Iași
- Eibl-Eibesfeldt I. *Agresivitatea umană*. Ed. a 2-a. București. Editura Trei, 2009
- Lenski Gerhard, *Putere și privilegii. O teorie a stratificării sociale*, Editura Amarcord, Timișoara, 2002
- Mills C. Wright, *The causes of World War III*, Editura Secker & Warburg, London, 1959
- Peck M. Scott, *Psihologia minciunii*, Editura Curtea Veche, Buc. 2003
- Rothkopf David, *Superclass – Elita globală a puterii și lumea sa*, Editura Publică, București, 2009
- Raymond Boudon, *Tratat de sociologie*, Editura Humanitas, București, 2006

Thomas W. I., *The Unadjusted Girl*, Boston, Little Brown, 1923, p. 41, apud I. Ungureanu, *Paradigme ale cunoașterii societății*, Editura Humanitas, București, 1990

Zamfir Cătălin, *Incertitudinea : o perspectiva psihosociologica*, Editura Economică, București, 2005

<http://adevarul.ro/news/eveniment/cine-dan-voiculescu-s-a-impartit-politica-afaceriunul-cei-mai-bogati-romani>

http://www.realitatea.net/dinu-patriciu-interviu-memorabil-la-realitatea_tv_1506686

<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-17927685-mostenirea-lui-dinu-patriciu-cum-impartita-averea-catre-familie-unde-judeca-sucesiunea-putea-revendica-statul-roman-cateva-necunoscute-cheie-pentru-perioada-urmatoare.htm>

<http://adevarul.ro/news/eveniment/dinu-patriciu-murit-vad-cei-lucrat-adevarul-corneteanu-adora-traga-sforile-lumea-era-mare-tabla-sah>

http://portal.just.ro/299/SitePages/prezentare.aspx?id_inst=299

Mulțumiri/Aknowledgments

Această lucrare a fost publicata cu sprijinul financiar al proiectului „Sistem integrat de îmbunătățire a calității cercetării doctorale și postdoctorale din România și de promovare a rolului științei în societate”, POSDRU/159/1.5/S/133652. This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133652, co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007 – 2013.